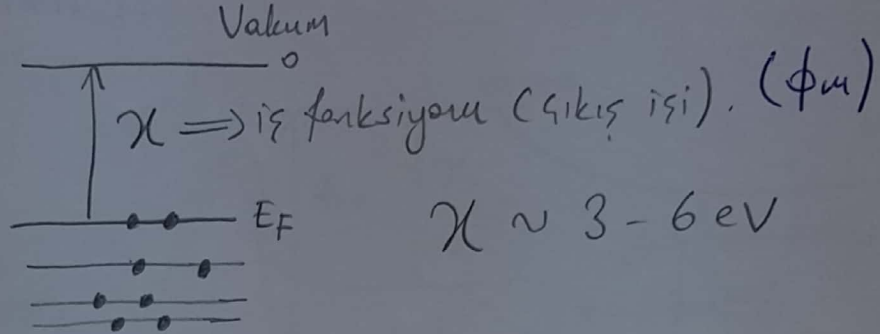

Yarıiletkenlerin Uygulama Alanları

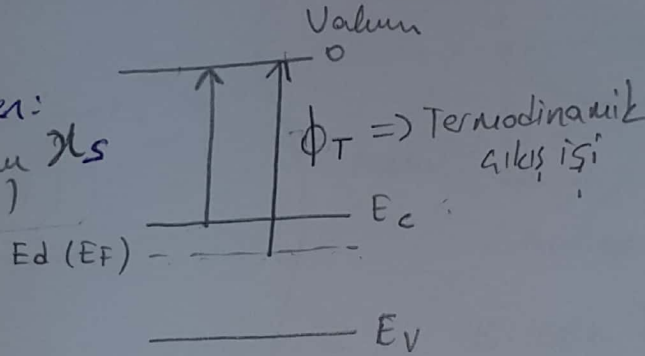
Metel-Yarıiletken Kontakları ve Etkileşimleri

Metaller:

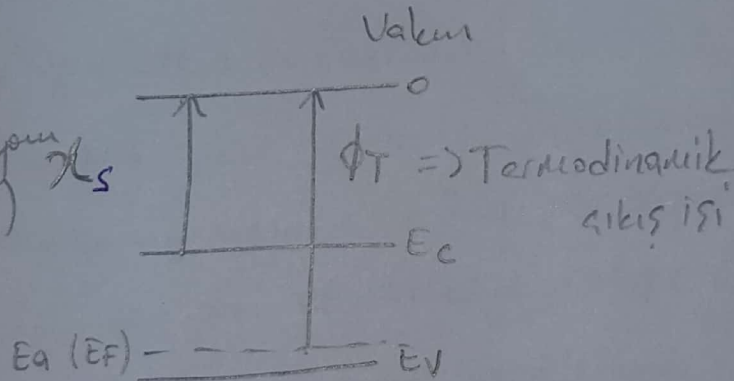
n-tipi yarıiletken:

iş fonksiyonu χ_s
(çıkış işi)

p-tipi yarıiletken:

iş fonksiyonu χ_s
(çıkış işi)

Çıkış işi $\in \chi \Rightarrow$ Katkı konsantrasyonuna bağlı değildir.

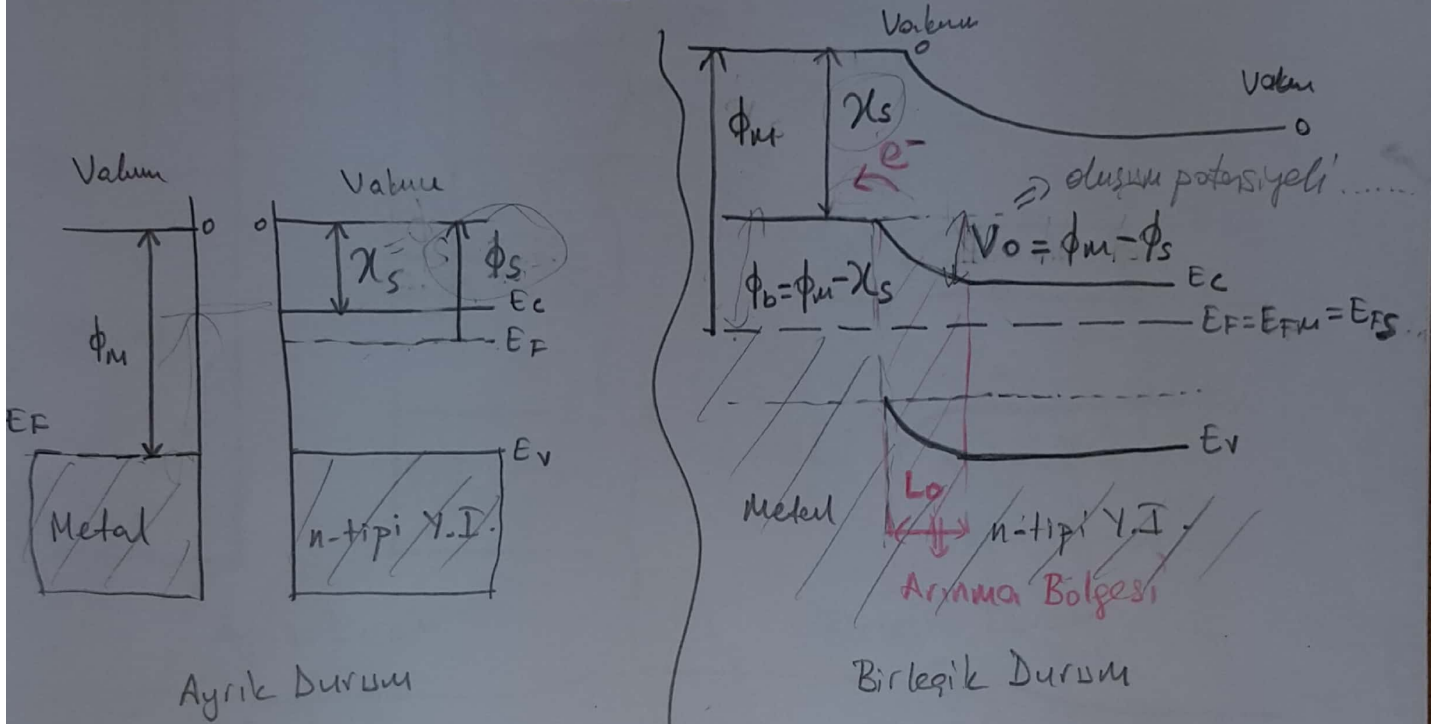
Termodinamik çıkış işi $(= \phi_T) \Rightarrow$ Katkı konsantrasyonuna bağlıdır.

(2)

Metal - n-tipi Yarıiletkenleri: $\left\{ \begin{array}{l} a) \phi_{\text{metal}} > \phi_{\text{yariletken}} \\ b) \phi_{\text{metal}} < \phi_{\text{yariletken}} \end{array} \right.$

a) $\phi_{\text{metal}} > \phi_{\text{yariletken}}$:

$\phi_{\text{yariletken}} \Rightarrow \phi_s$

Metal - n-tipi yarıiletken kontaklarında;

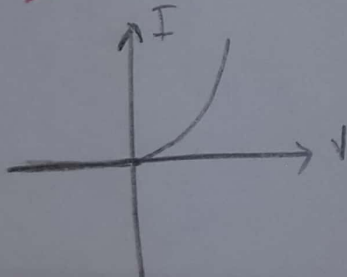
* yarıiletkenin termodinamik çıkış işinin büyük olması durumunda, e^- akışı yarıiletkenlerden \rightarrow metale doğru gerçekleşir.

* Öncelikle E_F enerji seviyesi eşitlenmeye çalışılır. $E_F = E_{Fm} = E_{Fs}$

Kavşak bölgesinde e^- kaybeden n-tipi yarıiletkenlerde bir arınma bölgesi meydana gelir.

Bu durumdaki Kontak \Rightarrow Doğrultucu Kontak

\leftarrow (Schottky Kontak) dır!!!!!!

* İleri biaslanma: metal (+), yarıiletken (-) akım geçirir.

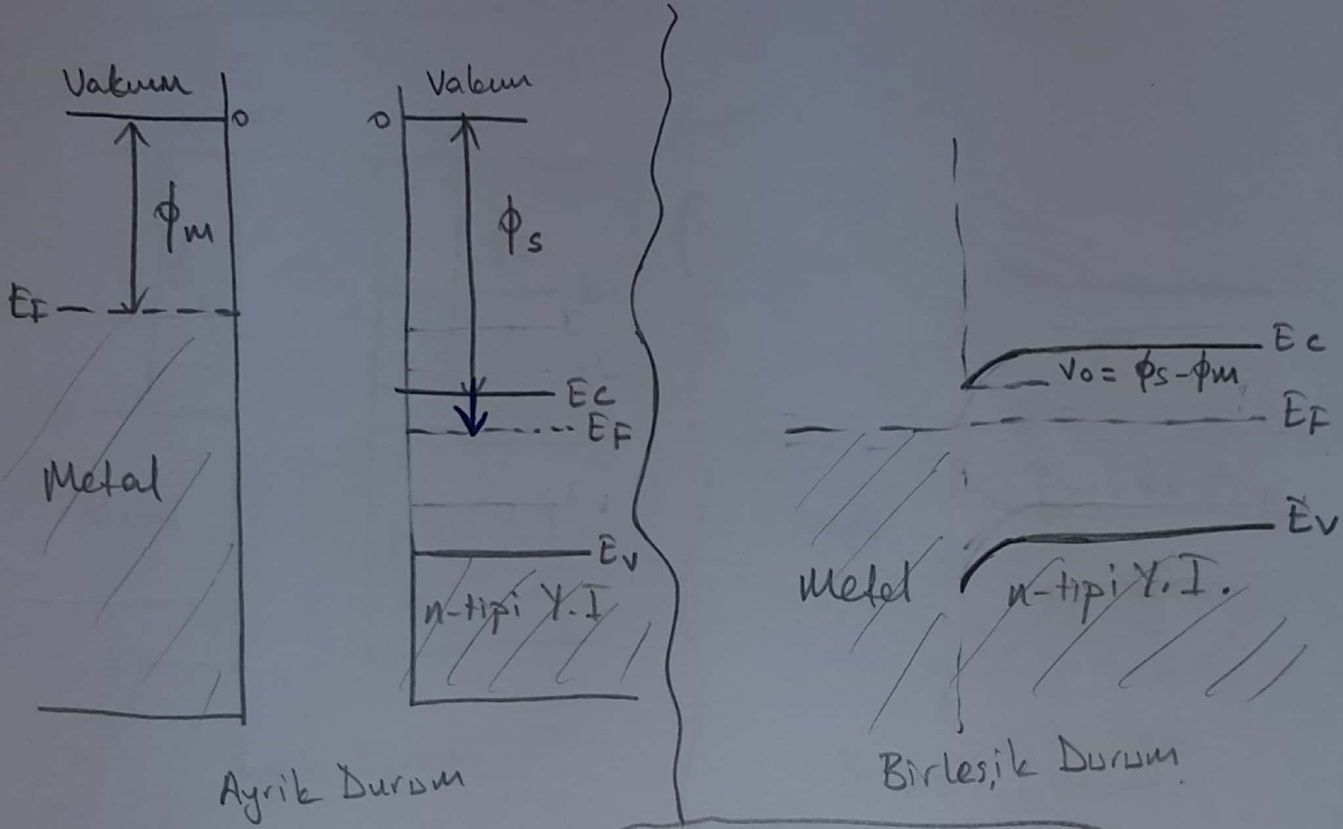
* Ters biaslanma: metal (-), yarıiletken (+) akım geçirmez.

Metal - n-tipi Yarıiletken:

(3)

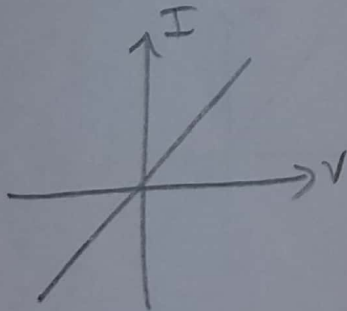
b) $\phi_{\text{metal}} < \phi_{\text{yariletken}}$:

$\phi_{\text{yariletken}} \Rightarrow \phi_s$

Metal-n-tipi yarıiletken kontaklarda, yarıiletkenin akışışının büyük olması durumunda, yine önce E_F seviyeleri eşitlenmeye çalışılır. Enerji bandı eğrilmesi doğru edilir.

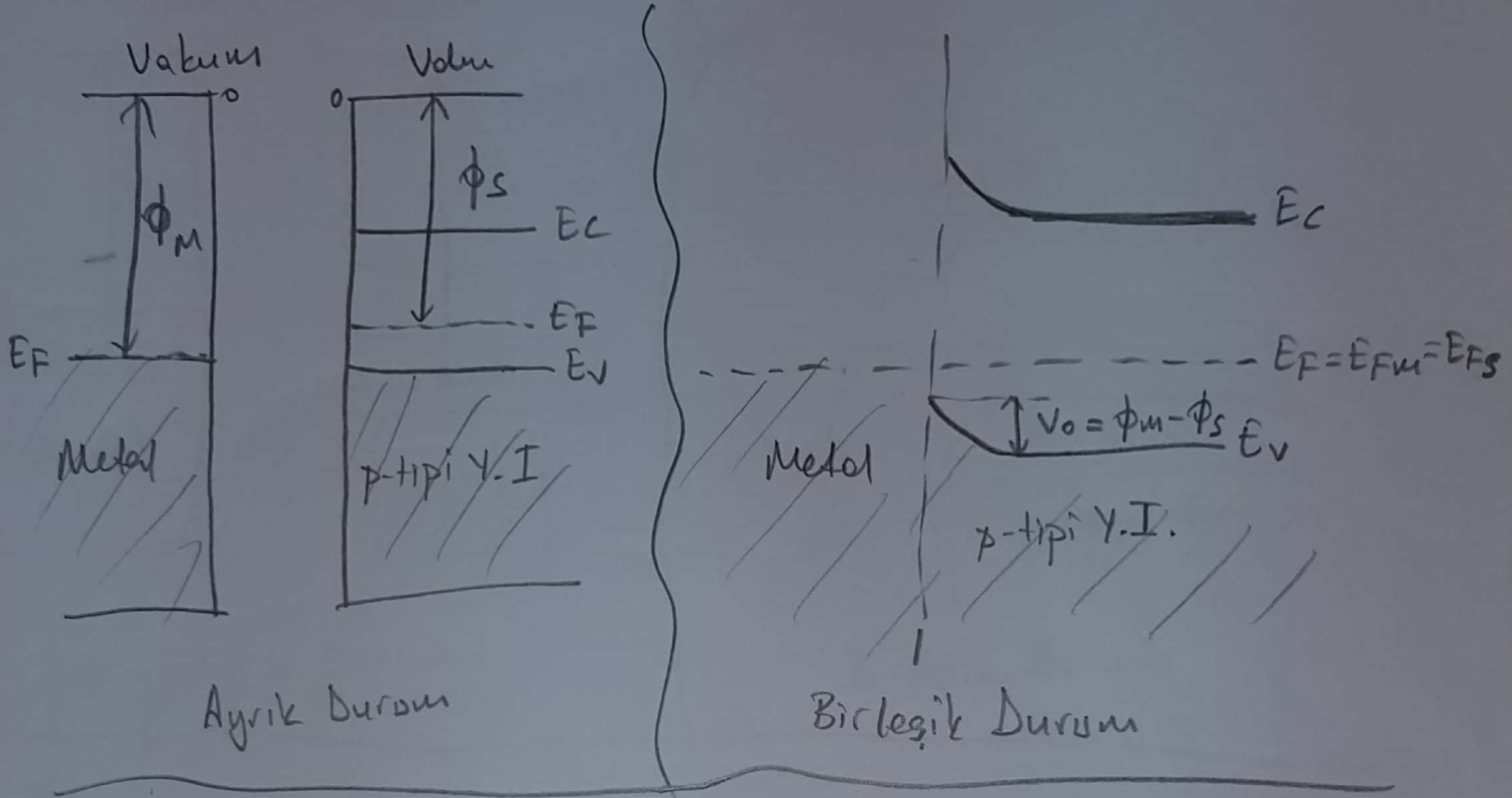
Bu durumdaki kontaklar \Rightarrow Omik Kontak denir!!!!!!
(Diyotlu oluşturmaz)

* İleri biaslara } Her ikisinde de akım geçer.
* Ters biaslara }

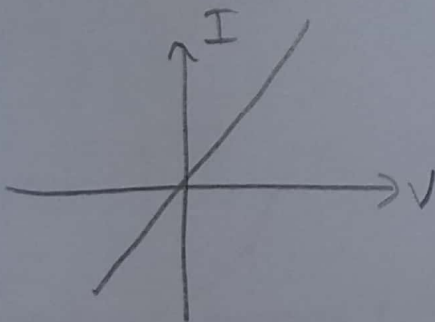
Metal - p-tipi yarıiletkenler: $\begin{cases} \rightarrow a) \phi_m > \phi_s \\ \rightarrow b) \phi_m < \phi_s \end{cases}$

a) $\phi_m > \phi_s$:

Metal - p-tipi yarıiletken kontaklarda;
yarıiletkenin akış yönü küçük olması durumunda,
yine önce E_F seviyeleri eşitlenmeye çalışılır.

Bu durumda \Rightarrow **Düğümlenmeyen Olmayan** oluşur.
Önsik Kontakt

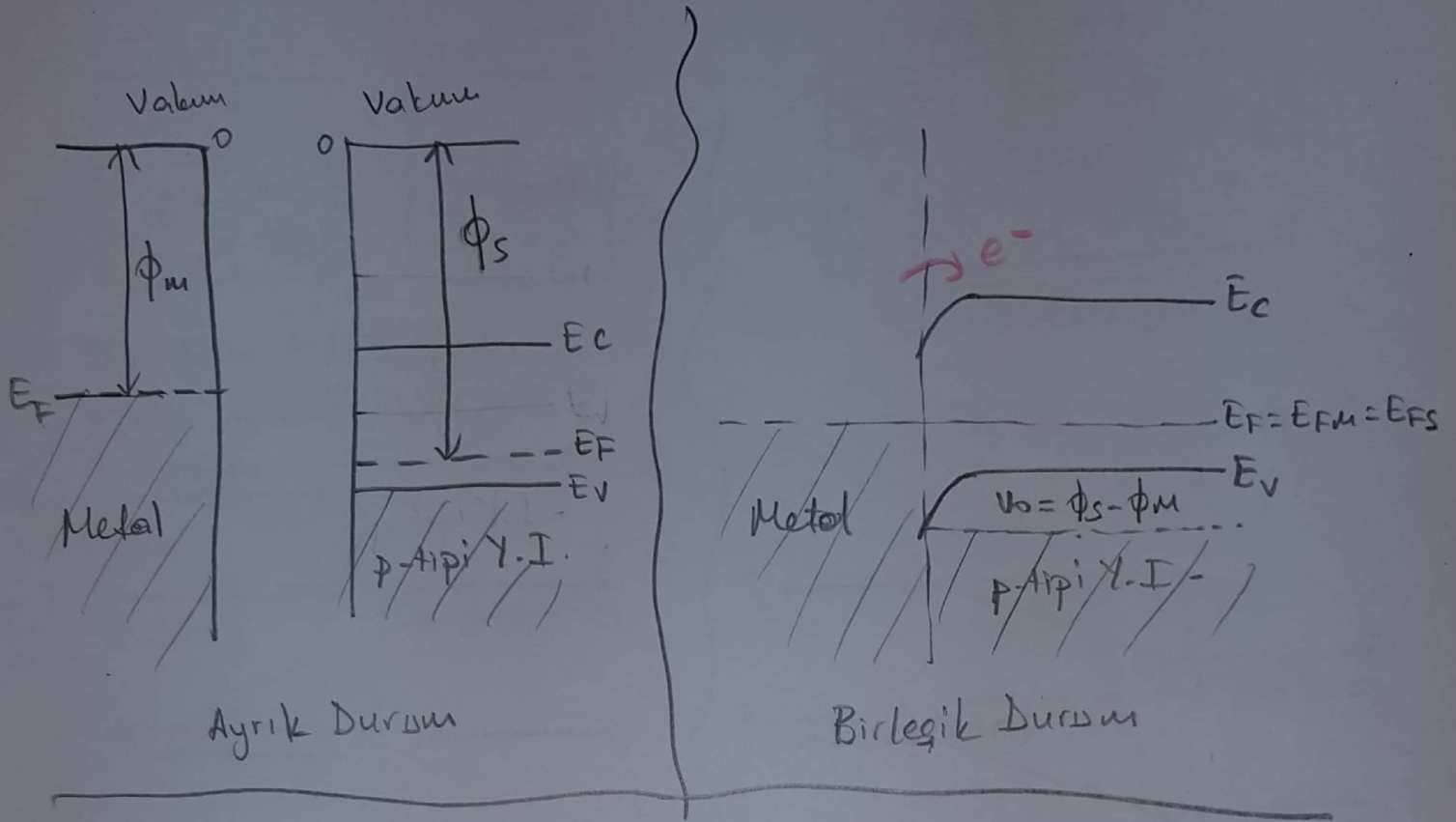

*İleri biaslama } Akım geçer.
*Ters biaslama }

Metal-p-tipi yarıiletken:

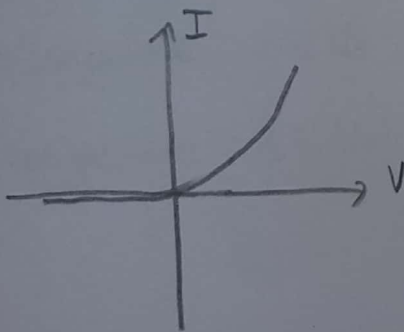
(5)

b) $\phi_m < \phi_s$:

Metal-p-tipi yarıiletken kontaklarda; yarıiletkenin akış isinin büyük olması durumunda; metalden kolaylıkla \rightarrow yarıiletken e^- geçişi sonucunda, kontak bölgesinde bir arınma bölgesi meydana gelerek tabaka direnci artmaktadır.

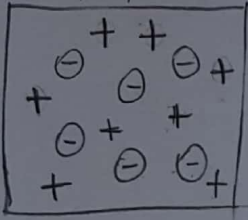
Budurunda \Rightarrow **Doplu Kuantum Kontakt** oluşur.
Schottky Kontakt

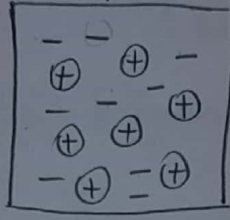
p-n - Kavşaklar:

(6)

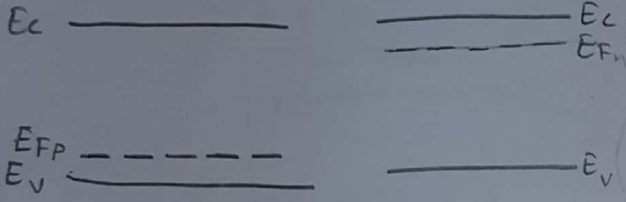
p-tipi Y.I.

n-tipi Y.I.

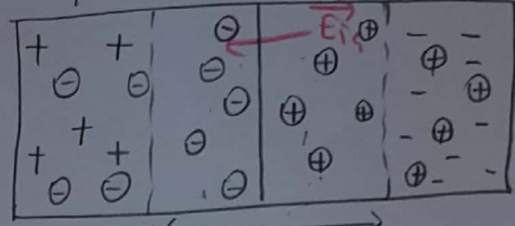

⊖ ve ⊕ hareketli yapı
+ ve - hareketli boşluk ve e⁻ lar
vakum vakum

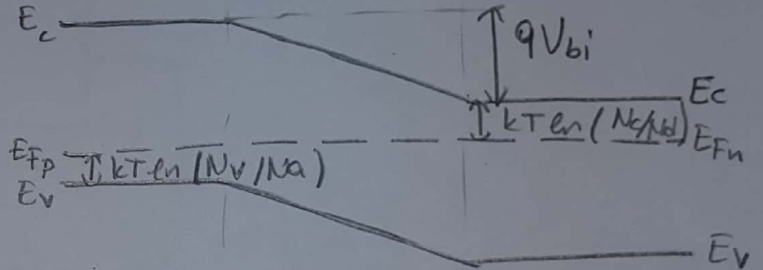

Ayrık Durum

p-tipi Y.I. n-tipi Y.I.

Arınma Bölgesi

Birleşik Durum

p-n kavşaklarında iki malzeme birleşik duruma geldiklerinde, yine önce E_F enerji seviyeleri eşitlenmeye çalışılır.

Temas bölgesinde p-tipindeki boşluklar ile n-tipindeki e⁻ lar birbirlerini yok ederek bir Arınma bölgesi meydana getirirler. Arınma bölgesinde $n \rightarrow p$ ye doğru bir iç E_{is} elektrik alan oluşur.

n bölgesinde $n \approx N_d$ $E_c - E_F = kT \ln \left(\frac{N_c}{N_d} \right)$

p bölgesinde $p \approx N_a$ $E_F - E_v = kT \ln \left(\frac{N_v}{N_a} \right)$

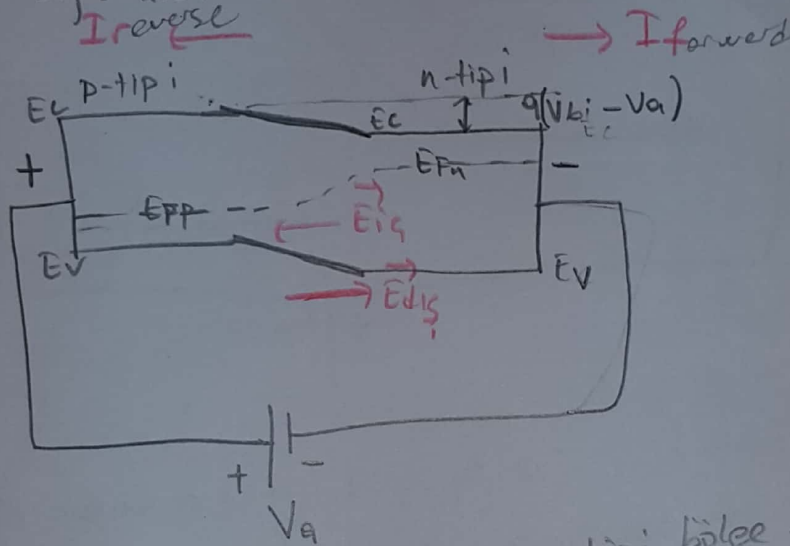
V_{bi} (build in)

$$qV_{bi} = E_g - (E_c - E_F) - (E_F - E_v)$$

$$qV_{bi} = E_g - kT \ln\left(\frac{N_c}{N_d}\right) - kT \ln\left(\frac{N_v}{N_a}\right)$$

$$qV_{bi} = E_g - kT \ln\left(\frac{N_c N_v}{N_d N_a}\right) \text{ olur.}$$

İleri Biaslama: p-tarafı + , n-tarafı - ile bir dış voltaja bağlanırsa ileri biaslama denir.

Bu durumda p-tipi bölge + , n-tipi bölge -e- larla beslenirken, arınma bölgesi ve engel yüksekliği azalır. ve eklemden akım geçmesi kolaylaşır.

Dış voltaj yokken:

$$I_{forward} \sim N_d \exp\left(\frac{qV_{bi}}{kT}\right) \text{ ileri akım (forward)}$$

$$I_{reverse} \sim -N_d \exp\left(-\frac{qV_{bi}}{kT}\right) \text{ Ters akım (reverse)}$$

Dış Voltaj varken:

$$I_{forward} \sim N_d \exp\left(\frac{q(V_{bi} - V_a)}{kT}\right) \text{ İleri akım}$$

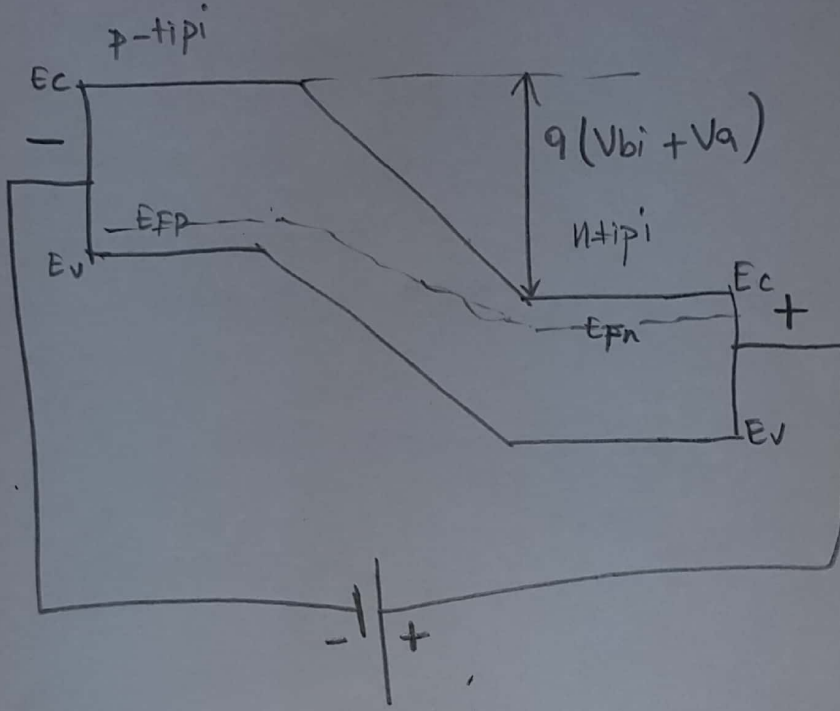
$$I_{reverse} \sim -N_d \exp\left(-\frac{qV_{bi}}{kT}\right) \text{ Ters akım değişmez.}$$

Toplam Akımı

$$I = I_f + I_r = N_d \exp\left(-\frac{qV_{bi}}{kT}\right) \left[\exp\left(\frac{qV_a}{kT}\right) - 1 \right] = I_{sat} \left(e^{\frac{qV_a}{kT}} - 1 \right)$$

Ters Biaslama:

p-tarafı (-) , n-tarafı (+) ile bir dış voltaj uygulanırsa,
Ters biaslama olur.

Bu durumda p-tipi bölgeye e^- , n-tipi bölgeye + yük akışı olacağından arınma bölgesi ve engel yüksekliği artar.
Bu nedenle eklemenden akım geçmez. $I = -I_{sat}$.